

Dosarul nr. 3r-312/20

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – M. Gandrabur

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

DECIZIE

11 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Violeta Balan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terțul
Ministerul Apărării cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului, obligarea
stabilirii și achitării pensiei,

împotriva încheierii din data de 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,
prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Casa Națională de Asigurări
Sociale, din motivul neprezentării apelului motivat în modul stabilit de art. 232 alin.
(2) din Codul administrativ,

constată:

La 26 septembrie 2019 Violeta Balan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terțul Ministerul Apărării, prin care
a solicitat recunoașterea netemeinicii refuzului nr. B-2017/19 din 09 septembrie
2019, obligarea includerii în stagiul civil a trei ani în rezidențiat și stabilirea pensiei
militare, conform stagiului mixt, începând cu 03 aprilie 2019, ziua concedierii din
Forțele Armate ale Republicii Moldova pe motiv de boală, precum și compensarea
cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din data de 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Violeta Balan.
S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Buiucani
nr. 93/2019/38700 din 23 august 2019 și refuzul Casei Naționale de Asigurări
Sociale nr. B-2017 din 09 septembrie 2019 ca fiind emise contrar legii. S-a obligat
Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite în beneficiul Violetei
Balan pensia pentru vechime în serviciul militar, începând cu data de 03 aprilie 2019.
(f.d. 103, 106-113)

La 20 februarie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel
nemotivat împotriva hotărârii din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Rîșcani. (f.d. 115)

Curtea de Apel Chișinău a înregistrat cu nr. S-4068 la data de 09 iunie 2020
cererea de apel motivată depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d.
135-137)

Prin încheierea din data de 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Violeta Balan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terțul Ministerul Apărării privind recunoașterea ilegalității refuzului, obligarea stabilirii și achitării pensiei. (f.d. 152-153)

Împotriva încheierii instanței de apel, la 13 octombrie 2020 a declarat recurs Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu adoptarea unei noi încheieri privind primirea în procedură a cererii de apel. (f.d. 157-158)

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că a recepționat hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani la data de 10 martie 2020, iar la data de 03 iunie 2020, în conformitate cu art. 232 alin. (2) Cod administrativ a depus la oficiul poștal cererea de apel motivată în interiorul termenului de 30 de zile de la notificarea hotărârii motivate.

A menționat, că conform avizului de recepție Curtea de Apel Chișinău a recepționat apelul motivat la data de 09 iunie 2020. Faptul că a recepționat apelul motivat la 09 iunie 2020 nu demonstrează că Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel motivat tardiv, or, potrivit art. 112 alin. (3) Cod de procedură civilă actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

La 28 octombrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare participanților la proces copia recursului motivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 166)

Deși, conform avizelor de recepție a corespondenței Violeta Balan și Ministerul Apărării au recepționat copia recursului la 05 noiembrie 2020 și la 04 noiembrie 2020, nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a depune referință, prin care să-și expună opinia asupra argumentelor invocate în recurs.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile instanței de fond și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Instanța de recurs consideră că Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenele instituite de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ pentru demararea căii de atac în ordine de recurs, deoarece conform informației despre expedierea actului judecătoresc prin poșta electronică încheierea din 16 septembrie 2020 a instanței de apel a fost notificată recurentei la 19 octombrie 2020 (f.d. 156), iar cererea de recurs motivată

a fost depusă la 13 octombrie 2020. (f.d. 157-158)

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din data de 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Violeta Balan. S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Buiucani nr. 93/2019/38700 din 23 august 2019 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-2017 din 09 septembrie 2019 ca fiind emise contrar legii. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite în beneficiul Violetei Balan pensia pentru vechime în serviciul militar, începând cu data de 03 aprilie 2019. (f.d. 103, 106-113)

La 20 februarie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 115)

Curtea de Apel Chișinău a înregistrat cu nr. S-4068 la data de 09 iunie 2020 cererea de apel motivată depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 135-137)

Prin încheierea din data de 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Violeta Balan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terțul Ministerul Apărării privind recunoașterea ilegalității refuzului, obligarea stabilirii și achitării pensiei. (f.d. 152-153)

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel neîntemeiată și în contradicție cu materialele dosarului, deoarece potrivit art. 232 alin. (2) din Codul administrativ motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

La caz, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani la 03 martie 2020 a expediat în adresa participanților la proces hotărârea motivată din data de 12 februarie 2020. (f.d. 114) Data recepționării copiei hotărârii motivate de către Casa Națională de Asigurări Sociale este confirmată prin avizul de recepție nr. DS 9350099831AS cu data de 10 martie 2020. (f.d. 118)

Respectiv, din această dată începe a curge termenul prevăzut de articolul 232 alin. (2) din Codul administrativ de 30 de zile pentru depunerea motivării apelului.

Totodată, în acest sens este remarcabil că, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgență, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie – 15 mai 2020.

Conform pct. 1 din anexa la Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 1 din 18 martie 2020, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

Potrivit pct. 4 din anexă la dispoziția nr.1 din 18.03.2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, cauzele civile, cu excepția, celor ce se examinează conform legii în lipsa părților, care au fost amânate pentru pronunțare, ce vizează eliberarea ordonanțelor de protecție, acțiunile privind confiscarea averii nejustificate, încuviințarea spitalizării forțate și tratamentului forțat, se suspendă de drept.

Punctul 8 al anexei respective stipulează că termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele care se suspendă de drept, aflate în curs la data instituirii prezentei stări de urgență, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Corelând prevederile normative și legale precitate cu circumstanțele factice constatate, Colegiul vădește că apelanta și/sau reprezentantul acesteia urma să depună motivarea apelului la Curtea de Apel Chișinău până în data de 08 iunie 2020, ora 00.00.

Casa Națională de Asigurări Sociale a întocmit și a înregistrat cererea de apel motivată asupra hotărârii din 12 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani la data de 01 iunie 2020 cu nr. de ieșire II-03/10-5745, iar conform mențiunii Curții de Apel Chișinău, a fost înregistrată de către instanța de apel la data de 09 iunie 2020, ora 16:55 cu nr. S-4068. (f.d. 135-137)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 16 septembrie 2020 a declarat inadmisibil apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, indicând că apelul a fost depus peste termen, fără a se solicita repunerea în termen. (f.d. 152-153)

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că obiectul recursului vizează legalitatea încheierii din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Casa Națională de Asigurări Sociale prin recursul înaintat a criticat concluzia instanței de apel, indicând că la data de 03 iunie 2020 prin poștă, în conformitate cu art. 232 alin. (2) Cod administrativ a înaintat cererea de apel motivată prin poștă în interiorul termenului de 30 de zile de la notificarea hotărârii motivate, iar conform avizului de recepție Curtea de Apel Chișinău a recepționat apelul motivat la data de 09 iunie 2020.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține ca Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 03 iunie 2020 a

expediat prin poștă o scrisoare recomandată cu aviz de recepție, fapt confirmat prin informația publică plasată pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei” la rubrica „serviciul on-line de urmărire a expedierii (Track&Trace)” [<http://www.posta.md/ro/tracking>], precum și avizul de recepție nr. DS2009115755AS. (f.d. 162, 163)

Totodată, Colegiul remarcă că pe avizul de recepție nr. DS2009115755AS este aplicată ștampila Curții de Apel Chișinău la compartimentul „Înmânată” cu data de 09 iunie 2020 și semnată.

Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține faptul că instanța de apel a înregistrat cererea de apel motivată depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 09 iunie 2020 ora 16:55 cu nr. S-4068, însă nu este clar modul în care a parvenit apelul, or, instanța de apel la examinarea admisibilității apelului nu a verificat modalitatea de parvenire a apelului motivat al Casei Naționale de Asigurări Sociale și nici instanța de recurs nu are posibilitatea să verifice acest argument. Dacă apelul motivat a fost depus la poștă, atunci termenul de depunere se va calcula conform art. 112 alin. (3) din Codul de procedură civilă de la depunerea la poștă.

Instanța de apel prematur a concluzionat că cererea de apel motivată din 09 iunie 2020 depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale este peste termen, ori urma a fi depusă la data de 08 iunie 2020.

Colegiul consideră că instanța de apel, până la examinarea admisibilității apelului, era obligată să verifice cum a fost depus apelul motivat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin poștă sau nemijlocit la Curtea de Apel Chișinău.

Colegiul judiciar amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În acest sens, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

În cauza *Bellet vs Franța* (hotărârea din 04.12.1995), Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie concret și efectiv. Eficiența dreptului de acces impune ca persoana să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale. Legislația referitoare la formalitățile și termenele care trebuie respectate pentru a formula o cerere, dar și aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii să utilizeze o cale de atac disponibilă.

Or, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din CtEDO presupune ca cererile părților să fie examinate în mod riguros de către instanța sesizată, ceea ce implică, în sarcina instanței, obligația de a examina efectiv mijloacele, argumentele și probele propuse de părți. Cu alte cuvinte, noțiunea de „proces echitabil” cere ca o instanță să fi examinat cu adevărat problemele esențiale ce i-au fost supuse atenției.

Așa fiind, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Ținând cont de cele menționate, întru respectarea dreptului la un proces echitabil, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa încheierea instanței de apel din 16 septembrie 2020 și a remite cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea apelului.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. c) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se anulează încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Balan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terțul Ministerul Apărării cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului, obligarea stabilirii și achitării pensiei, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru examinarea apelului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva hotărârii din data de 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh